

บทที่ 4

การผลิตมันสำปะหลังในประเทศไทย

การอธิบายการผลิตมันสำปะหลังในประเทศไทย สำหรับการศึกษารุ่นนี้ แยกข้อมูลเป็น 3 ส่วนส่วนแรกเป็นข้อมูลภาคการผลิตมันสำปะหลังในประเทศไทย ที่จะแสดงให้เห็นถึงแหล่งผลิต ปริมาณการผลิต โดยรวมของเกษตรกรที่ปลูกมันสำปะหลังในภาคต่างๆ ส่วนที่สองข้อมูล สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการเจริญเติบโตและให้ผลผลิตของมันสำปะหลัง และส่วนสุดท้ายเป็น ข้อมูลการจัดการการผลิตมันสำปะหลัง โดยข้อมูลทั้งสองส่วนนี้จะแสดงถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องหรือ ปัจจัยที่อิทธิพลต่อการผลิตมันสำปะหลังโดยรวมในประเทศไทย

4.1 การผลิตมันสำปะหลังในประเทศไทย

ในปีการเพาะปลูก 2555/56 ประเทศไทยมีเนื้อที่เก็บเกี่ยวมันสำปะหลังทั้งหมด 7.90 ล้านไร่ ผลผลิตรวม 27.54 ล้านตัน และผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ทั้งประเทศ 3.48 ตันต่อไร่ (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2555) และจากการสำรวจของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร พบว่าเนื้อที่การเก็บเกี่ยวมันสำปะหลังใกล้เคียงกับปีที่ผ่านมา เนื่องจากในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเกษตรกรปรับเปลี่ยนไปปลูกยางพารา ประกอบกับเกษตรกรที่ปลูกมันสำปะหลังแซมในสวนยางพารา ปัจจุบันต้นยางพาราเจริญเติบโตจึงไม่สามารถปลูกมันสำปะหลังแซมได้อีก ในภาคกลางเกษตรกรปรับเปลี่ยนไปปลูกยางพาราและอ้อย ซึ่งให้ผลตอบแทนดีกว่า และส่วนของภาคเหนือเกษตรกรปลูกมันสำปะหลังแทนในพื้นที่ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ที่กระทบแล้ง และปลูกเพิ่มในพื้นที่ว่าง ในส่วนของจังหวัดพะเยา ซึ่งมีพื้นที่ปลูกมันสำปะหลังเป็นอันดับที่ 13 ของภาคเหนือ และเป็นอันดับที่ 44 ของประเทศ ในปีการผลิต 2555/56 มีพื้นที่เก็บเกี่ยวมันสำปะหลัง 5,446 ไร่ ผลผลิตรวม 17,065 ตัน และผลผลิตเฉลี่ยทั้งจังหวัด 3,133 กิโลกรัมต่อไร่ (ตารางที่ 4.1)

ตารางที่ 4.1 เนื้อที่เพาะปลูกเนื้อที่เก็บเกี่ยว ผลผลิต ผลผลิตต่อไร่ รายอำเภอ

ภาค/จังหวัด/อำเภอ	เนื้อที่เก็บเกี่ยว(ไร่)		ผลผลิต(ตัน)		ผลผลิตต่อไร่(กก.)	
	2554/55	2555/56	2554/55	2555/56	2554/55	2555/56
รวมทั้งประเทศ	7,911.323	7,905,056	26,601,090	27,547,242	3,362	3,485
ภาคเหนือ	1,537,741	1,549,938	5,298,175	5,514,211	3,445	3,558
ตะวันออกเฉียงเหนือ	4,373,133	4,366,997	14,493,229	15,039,948	3,314	3,444
ภาคกลาง	2,000,449	1,988,121	6,809,686	6,993,083	3,404	3,517
จังหวัดพะเยา	5,785	5,446	19,045	17,065	3,290	3,133
- เชียงคำ	2,434	2,336	8,012	7,541	3,291	3,228
- เมืองพะเยา	1,074	949	3,536	3,211	3,092	2,990
- ดอกคำใต้	1,047	979	3,447	2,775	2,922	2,835
- ปง	326	316	1,072	945	3,188	2,991
- เชียงม่วน	296	288	972	829	3,083	2,878
- แม่ใจ	264	255	869	806	3,291	3,161
- กุซาง	198	191	653	570	3,117	2,984
- จุน	135	121	445	353	3,296	2,917
- กุกามขาว	12	11	40	35	2,917	3,182

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2555) และ สำนักงานเกษตรจังหวัดพะเยา (2556)

4.2 สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการเจริญเติบโตและให้ผลผลิตมันสำปะหลัง

สภาพภูมิอากาศที่เหมาะสมต่อการเจริญเติบโตและให้ผลผลิตของมันสำปะหลังพบว่ามันสำปะหลังปรับตัวเข้ากับสภาพภูมิอากาศที่ละติจูดระหว่าง 30 เหนือและ 30 ใต้ เจริญเติบโตได้ดีในช่วงอุณหภูมิ 25 -37 องศาเซลเซียส ซึ่งมีผลต่อการงอก ขนาดของใบการฟอร์มใบ การฟอร์มราก สะสมอาหาร และการเจริญเติบโตของพืช และต้องการความยาวช่วงแสงอยู่ที่ 10 – 12 ชั่วโมง

สภาพพื้นที่ที่เหมาะสมต่อการเจริญเติบโตของมันสำปะหลัง ปลูกได้ในพื้นที่ที่มีความสูงจากระดับน้ำทะเล ไม่เกิน 200 เมตร และมีความลาดเอียงของพื้นที่ ไม่เกิน 5%

สภาพดินเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่เป็นปัจจัยการผลิตพืช มันสำปะหลังสามารถปลูกให้ขึ้นหัวและลงหัวได้ในดินค่อนข้างเกือบทุกประเภทยกเว้นดินเกลือ โดยสภาพดินที่มีลักษณะเหมาะสมต่อการ

เจริญเติบโตของมันสำปะหลัง ลักษณะเนื้อดินต้องเป็นดินทราย ดินร่วนปนทราย มีความลึกของหน้าดินที่ 30 – 40 เซนติเมตร ความเป็นกรด-ด่าง 4.5 – 7 ปริมาณอินทรีย์วัตถุ 1 – 4 %

ธาตุอาหารพืช ความต้องการธาตุอาหารของพืชจะเหมาะสำหรับการเจริญเติบโตในแต่ละช่วงของพืช โดยธาตุอาหารที่จำเป็น คือ ฟอสฟอรัส (P) โพแทสเซียม (K) และสังกะสี (Zn) ทั้งนี้ให้ทำการวิเคราะห์ดินก่อนว่ามีความสมบูรณ์มากน้อยแค่ไหน หากขาดธาตุอาหารอะไรบ้าง ถ้าดินยังขาดธาตุอาหารพืชชนิดอื่นๆ เช่น ธาตุอาหารรอง หรือธาตุอาหารเสริม ต้องพิจารณาให้ธาตุอาหารพืชชนิดอื่นๆ เช่น ธาตุ MgS หรือธาตุอาหารเสริมชนิดต่างๆ เช่น Zn Fe เป็นการเพิ่มเติมด้วย

ปริมาณน้ำ มันสำปะหลังต้องการปริมาณน้ำฝนกระจายสม่ำเสมอ 1,000 – 1,500 มิลลิเมตรต่อปี แม้ว่ามันสำปะหลังสามารถเจริญเติบโตได้ในพื้นที่ที่แห้งแล้ง ไม่ชอบพื้นที่ดินชุ่มน้ำ แต่หากต้องการได้ผลผลิตมากขึ้น เกษตรกรควรเอาใส่ในการให้น้ำอย่างเพียงพอแก่มันสำปะหลัง ซึ่งต้องการตลอดฤดูปลูก ปริมาณน้ำที่เหมาะสมต้องการไม่น้อยกว่า 800 มิลลิเมตร หากขาดน้ำอย่างน้อย 2 เดือน ในช่วงอายุมันสำปะหลังที่ 1 – 5 เดือน จะทำให้ผลผลิตลดลง 32 – 60 %

พันธุ์มันสำปะหลัง พันธุ์ที่เกษตรกรนิยมปลูก เป็นพันธุ์ของกรมวิชาการเกษตร 7 พันธุ์ ได้แก่ พันธุ์ระยอง 60 ระยอง 90 ระยอง 5 ระยอง 72 ระยอง 7 ระยอง 9 และระยอง 11 ส่วนพันธุ์ของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์อีก 3 พันธุ์ ได้แก่ พันธุ์เกษตรศาสตร์ 50 หัวยบง 60 และหัวยบง 80 โดยในแต่ละพันธุ์มีความเหมาะสมเฉพาะพื้นที่ ซึ่งการศึกษานี้ในส่วนของจังหวัดพะเยาเกษตรกรนิยมใช้มากได้แก่ พันธุ์ระยอง 5 ระยอง 9 และพันธุ์เกษตรศาสตร์ 50 ในที่นี้จึงขออธิบายลักษณะประจำพันธุ์ที่เกษตรกรตัวอย่างใช้ในการศึกษาครั้งนี้ (ตารางที่ 4.2)

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

ตาราง 4.2 พันธุ์มันสำปะหลังรับรองของกรมวิชาการเกษตร และมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ชนิดพันธุ์	ระยอง 5	ระยอง 9	เกษตรศาสตร์ 50
ลักษณะประจำพันธุ์	ยอดอ่อนสีม่วง ใบสีเขียวเข้ม ต้นสีเขียวอมน้ำตาล หัวอ้วนเปลือกหัวสีน้ำตาลอ่อน	ลำต้นสีน้ำตาลอมเหลือง ก้านใบสีเขียวอ่อนปนชมพู ใบและยอดอ่อนสีเขียวอ่อน หัวสีน้ำตาลอ่อน เนื้อของหัวสีขาว	ยอดอ่อนสีเขียว ใบสีเขียวอมม่วง ต้นสีเทาเงิน หัวขนาดสม่ำเสมอ เปลือกสีน้ำตาล เนื้อของหัวสีขาว
ความสูงเฉลี่ย (เมตร)	1.70 – 2.20	1.60 – 1.90	2.00 – 3.00
ความต้านทานโรค	ต้านทานโรคใบจุดปานกลาง	ไม่มี	ต้านทานโรคใบไหม้ปานกลาง
พื้นที่ปลูกที่เหมาะสม	ภาคตะวันออก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ได้ทุกพื้นที่	ได้ทุกพื้นที่
ฤดูปลูกที่เหมาะสม	ต้นฤดูฝน(พค. – มิย.) ปลายฤดูฝน(กย. – ตค.)	ปลายฤดูฝน(กย. – ตค.)	ต้นฤดูฝน(พค. – มิย.) ปลายฤดูฝน(กย. – ตค.)
ผลผลิตหัวสดเฉลี่ย(ตัน/ไร่)	4.42	4.94	4.79
อายุเก็บเกี่ยว (เดือน)	12	12	12
ลักษณะเด่น	ท่อนพันธุ์ออกได้ดีและปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมได้ดี	ให้ผลผลิตเอทานอลสูงทุกอายุการเก็บเกี่ยว	มีปริมาณแป้งสูงและปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมได้ดี
ข้อจำกัด	เป็นโรคใบไหม้มากกว่าพันธุ์อื่น	สะสมน้ำหนักร้ำง ถ้าเก็บเกี่ยวเร็วจะให้ผลผลิตต่ำ	ไม่มี

ที่มา: กรมส่งเสริมการเกษตร (2554)

4.3 การจัดการการผลิตมันสำปะหลัง

มันสำปะหลังเป็นพืชที่สามารถปลูกได้ตลอดปีโดยมากกว่าร้อยละ 65 ของพื้นที่ปลูกทั้งหมด เกษตรกรจะทำการปลูกในช่วงต้นฤดูฝนคือประมาณเดือนมีนาคมถึงพฤษภาคมอีกร้อยละ 20 ปลูกในช่วงฤดูแล้งตั้งแต่เดือนพฤศจิกายนถึงกุมภาพันธ์ส่วนที่เหลือประมาณร้อยละ 13 จะปลูกในช่วงเดือนมิถุนายนถึงตุลาคมสำหรับการปลูกในช่วงต้นฤดูฝนนี้ผลผลิตหัวสดที่ได้จะสูงกว่าการปลูกในช่วงอื่นๆแต่ในดินที่มีลักษณะเนื้อดินค่อนข้างหยาบการปลูกในช่วงฤดูแล้งจะให้ผลผลิตสูงที่สุด (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2552)

(1) การเตรียมดิน ดินที่ปลูกมันสำปะหลังในประเทศไทยส่วนใหญ่เป็นดินเนื้อหยาบและมีความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำสภาพพื้นที่มีลักษณะลาดชันจึงมักเกิดปัญหาเรื่องการชะล้างพังทลายของดินสูง ดินเสื่อมโทรมอย่างรวดเร็วผลผลิตมันสำปะหลังลดลงเรื่อยๆหากไม่มีการป้องกันการชะล้างจะเกิดการสูญเสียหน้าดินและธาตุอาหารของพืชไปเป็นจำนวนมากในแต่ละปีควรหลีกเลี่ยงการปลูกมันสำปะหลังในดินที่ขึ้นเพราะหัวมันจะเน่าเสียได้ง่ายและมีปริมาณกรดไฮโดรไซยานิกสูง โดยการเตรียมดินควรไถ 2 ครั้งด้วยผาน 3 และไถลึกประมาณ 8-12 นิ้วโดยไถกลบมันสำปะหลังที่เหลือจากการเก็บเกี่ยวในฤดูเพาะปลูกที่ผ่านมาสำหรับพื้นที่ปลูกที่ลาดเอียงการไถควรวางทิศทางของความลาดเอียงเพื่อลดการสูญเสียหน้าดินและพื้นที่ปลูกที่มีน้ำท่วมขังควรทำร่องระบายน้ำและยกร่องปลูก

(2) การปรับปรุงดิน ดินที่ใช้ปลูกมันสำปะหลังในประเทศไทยมีความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำเป็นดินทรายอินทรีย์วัตถุต่ำไม่อุ้มน้ำรากมันสำปะหลังไม่สามารถหาอาหารได้ไกลเจริญเติบโตไม่ดีผลผลิตจะต่ำลงเมื่อปลูกมันสำปะหลังติดต่อกันเป็นเวลานานหลายปีถึงแม้ว่าจะมีการใช้ปุ๋ยเคมีร่วมด้วยก็ตามซึ่งนับเป็นปัญหาที่สำคัญของเกษตรกรในปัจจุบันเกษตรกรควรมีการปรับปรุงดินเพื่อรักษาระดับผลผลิตในระยะยาวด้วยการใส่ปุ๋ยคอกปุ๋ยหมักเปลือกมันชนิดเก่าค้ำปี (จากโรงแป้งทั่วไป) ที่หาได้ในท้องถิ่นหรือปลูกพืชตระกูลถั่วต่างๆหมุนเวียนบำรุงดิน ในกรณีที่ดินที่ประเภทหญ้าคาควรใช้ยาราวด์อัฟหรือเครือเถาต่างๆโดยใช้ยาสดาร์เรนฉีดพ่นยาจำกัดเสียก่อนการไถจากนั้นไถครั้งแรกโดยไถกลบวัชพืชก่อนปลูกด้วยผาน 3 (อย่าเผาทำลายวัชพืช) ให้ลึกประมาณ 20 - 30 เซนติเมตร แล้วทิ้งระยะไว้ประมาณ 20 - 30 วันเพื่อหมักวัชพืชเป็นปุ๋ยในดินต่อไปไถพรวนด้วยผาน 7 อีก 1-2 ครั้งตามความเหมาะสมและรีบปลูกโดยเร็วในขณะที่ดินยังมีความชื้นอยู่

(3) การเตรียมท่อนพันธุ์ มันสำปะหลังเป็นพืชที่ขยายพันธุ์ด้วยลำต้นทำให้การขยายพันธุ์เป็นไปอย่างช้าและไม่สามารถเก็บรักษาท่อนพันธุ์ไว้ได้นานจึงแตกต่างจากพืชอื่นๆ ที่ขยายพันธุ์ด้วยเมล็ดโดยอายุของท่อนพันธุ์ที่เหมาะสมจะอยู่ในช่วง 8-12 เดือนซึ่งเมื่อนำไปปลูกจะมีเปอร์เซ็นต์อยู่รอดถึง 90-64 เปอร์เซ็นต์ขนาดความยาวของท่อนพันธุ์ประมาณ 20-25 เซนติเมตรมีจำนวนตาประมาณ 10 ตาขึ้นไปต่อ 1 ท่อนพันธุ์ และต้นพันธุ์ที่ตัดมานั้นหากยังไม่นำไปปลูกเลยก็ควรตั้งกองไว้ในที่ร่มมีแดดผ่านได้เล็กน้อยและไม่ควรเก็บไว้นานเกิน 7-15 วัน เพราะคุณภาพของท่อนพันธุ์จะเสื่อมและอัตราการงอกจะลดลงได้

(4) วิธีการปลูก มี 2 วิธีคือการปลูกแบบนอนและการปลูกแบบปัก โดยการปลูกแบบปักจะให้ผลผลิตสูงกว่าการปลูกแบบนอนเนื่องจากมันสำปะหลังจะงอกได้เร็วกว่าสะดวกต่อการปลูกซ่อมและกำจัดวัชพืชการปลูกแบบปักสามารถปลูกได้ทั้งปักตรงและปักเอียงโดยปักท่อนพันธุ์ลึกลงไปดินประมาณ 10-15 เซนติเมตร แต่ไม่ควรปักลึกมากและควรมีการตรวจสอบความงอกหลังปลูกเพื่อทำการปลูกซ่อมได้ทันเวลา

ระยะปลูก หากเป็นพื้นที่ราบไม่ต้องยกร่องใช้ระยะปลูกระหว่างแถว 80 - 100 เซนติเมตรระหว่างต้น 80 - 100 เซนติเมตรซึ่งมีจำนวนต้นประมาณ 1,600 - 2,500 ต้นต่อไร่ แต่ถ้าเป็นพื้นที่ลุ่มหรือลาดเอียงให้ยกร่องขวางแนวลาดเอียงความสูงสันร่องประมาณ 30 - 40 เซนติเมตรใช้ระยะปลูกระหว่างร่อง 80 เซนติเมตรระหว่างต้น 80 เซนติเมตรเพื่อช่วยลดปัญหาการชะล้างพังทลายของดินหรือหากเกษตรกรมีพื้นที่ปลูกลาดเอียงมากกว่าร้อยละ 3 ควรปลูกแฝกตามแนวระดับระหว่างแถวมันสำปะหลังเพื่อป้องกันการชะล้างพังทลายของดินทุกระยะ 20 - 30 เมตรระยะระหว่างหลุมแฝก 10 เซนติเมตรหลุมละ 1 ต้น

(5) การใส่ปุ๋ย มันสำปะหลังเป็นพืชที่ให้ผลผลิตต่อไร่สูงเมื่อเทียบกับพืชไร่อื่นๆ จึงต้องการธาตุอาหารจากดินเป็นจำนวนมากเมื่อมีการปลูกมันสำปะหลังติดต่อกันหลายปีธาตุอาหารในดินย่อมลดลงตามลำดับส่งผลให้ผลผลิตของมันสำปะหลังลดลงตามไปด้วยดังนั้นการปลูกมันสำปะหลังจึงจำเป็นต้องใส่ปุ๋ยเพื่อเพิ่มผลผลิตและรักษาระดับความอุดมสมบูรณ์ของดินโดยใส่ปุ๋ยสูตร 15-15-15 หรือสูตร 16-8-16 ในอัตรา 50 - 100 กิโลกรัมต่อไร่แบ่งใส่ 2 ครั้งๆ ละเท่าๆ กันในครั้งแรกให้ใส่หลังจากปลูกมันสำปะหลังแล้ว 1 เดือนครั้งที่ 2 ใส่เมื่อมันสำปะหลังมีอายุได้ 3 เดือน นอกจากการใส่ปุ๋ยเคมีแล้วเกษตรกรอาจใช้ปุ๋ยพืชสดโดยการปลูกพืชตระกูลถั่วเช่นถั่วเขียวถั่วพุ่มหรือปอเทืองแล้วไถ

กลับในระยะก่อนออกดอกหรือปลูกพืชแซมที่ช่วยบำรุงดินปลูกระหว่างแถวเพื่อช่วยรักษาความอุดมสมบูรณ์ของดินได้อีกวิธีหนึ่ง

(6) การป้องกันกำจัดวัชพืช เป็นสิ่งที่จำเป็นมากเนื่องจากการปล่อยให้วัชพืชขึ้นแข่งขันกับมันสำปะหลังโดยไม่กำจัดเลยจะทำให้ผลผลิตลดลงถึงร้อยละ 25 - 50 การกำจัดวัชพืชควรทำอย่างน้อย 2 ครั้งคือครั้งที่ 1 เมื่อมันสำปะหลังมีอายุได้ประมาณ 30 - 45 วันหลังการปลูกและครั้งที่ 2 เมื่อมันสำปะหลังมีอายุได้ประมาณ 60 - 70 วัน หลังการปลูกและควรมีการกำจัดเพิ่มเติมถ้าหากยังพบว่ามีวัชพืชขึ้นอยู่อย่างหนาแน่นระบบการจัดการวัชพืชในแปลงปลูกมันสำปะหลังมี 4 ระบบ คือ

ระบบที่ 1 วิธีเขตกรรมตามด้วยการฉีดพ่นสารกำจัดวัชพืชประเภทฆ่าวัชพืชคือทำการไถพรวนโดยใช้รถไถเล็กเดินตามหรือแรงงานสัตว์เข้าไปกำจัดวัชพืชที่ขึ้นมาแล้วหลังจากนั้นรอจนวัชพืชขึ้นมาใหม่อีกรุ่นหนึ่งจึงฉีดพ่นด้วยสารกำจัดวัชพืชประเภททำลายโดยวิธีสัมผัสทั้งนี้ต้องมีครอปกันละอองและมันสำปะหลังควรสูงประมาณ 70 - 80 เซนติเมตร ระบบนี้เหมาะสำหรับการปลูกเมื่อมีฝนน้อยช่วงเดือนตุลาคมถึงมีนาคม

ระบบที่ 2 วิธีเขตกรรมตามด้วยการฉีดพ่นสารกำจัดวัชพืชประเภทคุมผสมกับประเภทฆ่าวัชพืชระบบที่ 2 นี้เหมือนกับระบบที่ 1 ในขั้นตอนไถพรวน 1 - 2 ครั้งแล้วฉีดพ่นสารกำจัดวัชพืชชนิดเดียวประเภทคุมวัชพืชหรือใช้ 2 ชนิดผสมกัน คือ ประเภทคุมและประเภทฆ่าวัชพืชโดยมีครอปกันละอองและมันสำปะหลังควรสูงเกิน 70 เซนติเมตรระบบนี้เหมาะสำหรับการฉีดพ่นสารกำจัดวัชพืชในช่วงที่มีฝนตกชุก

ระบบที่ 3 วิธีฉีดพ่นสารกำจัดวัชพืชประเภทคุมวัชพืชตามด้วยวิธีเขตกรรมเป็นระบบที่เหมาะสมสำหรับช่วงการปลูกมันสำปะหลังที่มีฝนตกโดยฉีดพ่นสารกำจัดวัชพืชทันทีหลังปลูกมันสำปะหลังจากนั้นเมื่อวัชพืชขึ้นมาแล้วให้ใช้วิธีกำจัดด้วยจอบเฉพาะจุดโดยระบบนี้ควรปลูกด้วยระยะต้นห่างกัน 0.5 - 0.8 เมตร

ระบบที่ 4 วิธีฉีดพ่นสารกำจัดวัชพืชประเภทคุมหรือสารกำจัดวัชพืชประเภทฆ่าเมื่อปลูกด้วยท่อนพันธุ์ยาวและใช้ระยะปลูกถี่โดยใช้ท่อนพันธุ์มันสำปะหลังยาว 50 เซนติเมตรหลังจากที่มันสำปะหลังงอกขึ้นมาแล้วสูงเกิน 70 เซนติเมตรให้ฉีดพ่นด้วยสารกำจัดวัชพืชประเภทคุมหรือฆ่าวัชพืชอย่างใดอย่างหนึ่งโดยมีครอปกันละอองเพื่อป้องกันอันตรายต่อต้นมันสำปะหลัง

(7) การเก็บเกี่ยว ระยะเก็บเกี่ยว ฤดูกาลเก็บเกี่ยวเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อคุณภาพหัวมันสำปะหลังหัวมันที่เก็บเกี่ยวในฤดูแล้งจะมีเปอร์เซ็นต์แป้งสูงขึ้นเนื่องจากหัวมันมีน้ำน้อยมันสำปะหลังเป็นพืชที่ไม่จำกัดอายุการเก็บเกี่ยวแต่ควรเก็บเกี่ยวเมื่ออายุครบ 8 เดือนขึ้นไปยิ่งอายุมากผลผลิตยิ่งมากแต่ถ้าอายุมากเกินไปคุณภาพของหัวมันจะไม่ดีต่ออายุเก็บเกี่ยวมันสำปะหลังในช่วงที่เหมาะสมคือประมาณ 10 - 12 เดือนหลังปลูก (เหมาะสมที่สุดคือ 12 เดือน) พร้อมทั้งวางแผนการเตรียมท่อนพันธุ์มันสำปะหลังเพื่อการปลูกในคราวต่อไปและไม่ควรเก็บเกี่ยวในช่วงที่มีฝนชุกเนื่องจากหัวมันสำปะหลังจะมีเปอร์เซ็นต์แป้งต่ำ

วิธีการเก็บเกี่ยวมันสำปะหลังของเกษตรกร มี 2 วิธี ได้แก่ วิธีที่ 1 ใช้แรงงานคน โดยทำการตัดต้นมันให้เหลือส่วนล่างของลำต้นไว้ประมาณ 30 - 70 เซนติเมตร จากนั้นขุดหัวมันขึ้นมาด้วยจอบหรือใช้วิธีถอนตัดแยกส่วนของหัวมันสำปะหลังออกจากต้นหรือเหง้า (ในกรณีที่ดินมีความชื้นสูง เมื่อสับเหง้าออกไม่ควรกองทิ้งไว้ในไร่ เนื่องจากมันสำปะหลังจะเน่าเสียได้) และไม่ควรมีส่วนของต้นเหง้าหรือดินติดปนไปหับหัวมันสดที่จะนำออกจำหน่ายเนื่องจากใช้ประโยชน์ไม่ได้ และจะทำให้คุณค่าทางอาหารของมันเส้นที่แปรสภาพจากมันสำปะหลังนั้นลดลง วิธีที่ 2 ใช้เครื่องทุ่นแรงในจังหวัดที่มีปัญหาการขาดแคลนแรงงานสูงจะมีการใช้เครื่องทุ่นแรงตัดทำรถแทรกเตอร์ทำการพลิกหน้าดินเพื่อให้หัวมันสำปะหลังหลุดจากดินจากนั้นจึงใช้แรงงานคนเดินตามตัดหัวมันจากเหง้าและขนส่งไปยังโรงงานเพื่อแปรสภาพต่อไป

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved